

Εἶνε καιρὸς πλέον νὰ πολεμηθῇ μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις ἡ Μεγάλη Ψευτιά, πού τόσο χαμηλὰ καὶ τόσον ἀνάξια ἔσυρε μαζύ της κάθε πόθο καὶ κάθε εὐγενῆ τοῦ Ἑθνικοῦ μας σκέψι.

Καὶ τὴν καταπολεμήσει τῆς ψευτιάς αὐτῆς, αἰσθάνεται ὅτι ἔχει σήμερον τὸ καθήκον νὰ κάμῃ ἡ «Κριτικὴ», ἡ ὁποία θὰ ὑπερασπίσῃ ὅτι καλλιτεχνικῶς ὠραῖο καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει ἢ γεννᾶται στὸν τόπο μας, ἀλλὰ καὶ θὰ καυτηριάσῃ καὶ θὰ καταπολεμήσῃ, μὴ ἐπαιρεαζομένη ἀπὸ ὀνόματα, μὴ ἐπαιρεαζομένη ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς θέσεις πρὸς μὲ τὴν ἀφελῇ εὐπιστία τῆς κοινωνίας μας, ἀνάξια μερικοὶ κατέλαβαν ὅ,τι φέρνει τὴν σφραγίδα τῆς παρεξηγήσεως καὶ τῆς κενόνητος στὴν τέχνη, γιὰ νὰ μισήσῃ μὲ μέρκ νὰ ξεφανερωθῇ στὸ Ἔθνος μας—ὁπότεν καὶ δὲν θὰ ἔχει πλέον θέσι καμμιὰ στὴν συνείδησί του—ὁ ἀπαίσιος αὐτὸς τερταρινισμός, πρὸς τόσον ἀπηνῆς ἐπέδραμε σὲ κάθε τί πρὸς εὐγενικά γεννιέται, χύνοντας ἀφθονο τὸ δηλητήριο καὶ τὸν μακροκόμ, καὶ ν' ἀρχίσωμεν ἔτσι σιγὰ-σιγὰ νὰ αἰσθανώμεθα βαθύτερα τὴν Ζωὴν, ἀφοῦ θὰ νιώσωμε κι' εὐρύτερον τὴν Τέχνην.

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ὑπὸ ΘΩΜΑ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ

Αἱ κέραμμοι ἄς συναντᾷ τις ἀπὸ πᾶν βῆμα ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ἱστολισθοῦ καὶ τὰ ἀπειρα ἐρείπια ἐνὸς μεγάλου κόσμου, εἶνε ἡ πρώτη ὕλη ἐξ ἧς οἰκοδομοῦμεν τὴν περισπούδαστον ταύτην πραγματείαν. Ἡ συγκριτικὴ ἐπιστήμη τῶν νεωτέρων χρόνων μὴ οὖσα ὑποταγμένη εἰς τοὺς δουλικούς νόμους τῆς μνηύσεως τῶν παντοίων δοξασιῶν τῶν συγγραφέων, παρεδίδθη τὴν ἐκ τοῦ πραγματικοῦ ἄμεσον ἐπισκόπησιν τῶν σχετικῶν ἀληθειῶν καὶ ἐρευνᾷ τὰ γεγονότα καὶ τὰ πράγματα ἐν' ἀντλήσῃ τὸ ὕλικόν αὐτῆς ὅπως φέρη εἰς φῶς ὅ,τι καλύπτει ἡ πλάνη τοῦ παραδόξου σκοτασμοῦ τῶν αἰώνων. Ἡ δὲ ἀριθμητικὴ ὑπεροχὴ τῶν τεχνουργημάτων ἄνωγ κοσμοῦσι τὰς ἀγοράς καὶ τὰ καταστήματα τῶν νεωτερισμῶν πάσης μεγαλουπόλεως τῆς Δύσεως διδούσιν ἡμῖν νῆξιν ὅπως ρυθμίσωμεν τὰς σκέψεις μας πρὸς τὴν περχγωγὴν ταύτην ἐν σχέσει πρὸς τὰ λείψανα τῶν μουσιῶν καὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ κλασικοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐδάφους.

Πρόκειται περὶ τῆς ἐρευνῆς τῆς ἀρχῆς τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς πρώτης περιόδου καθ' ἣν ἀνεφάνη ἡ πρωτογενὴς μορφολογία τῶν σχημάτων καὶ ἀνεπτύχθη εἴτα εἰς τὸν μεγάλον ἐκείνον Κόσμον τὸν ὁποῖον τις οἶδε ἂν ἡ ἀνθρωπότης θὰ κατορθώσῃ ποτὶ ν' ἀναστηλώσῃ. Ἡ ἐρευνα αὕτη σκοπὸν

ἔχει νὰ καθοδηγήσῃ τοὺς νεωτέρους; Ἑλλήνικα ὅπου ἀποβάλλουν τὴν φύσιν ἐπὶ δεξιῶν τῶν τεχνουργημάτων τῆς σήμερον καὶ ζητεῖται μὲν ὀγδοεῖς ἐφαρμ. τοῦ καλοῦ ἀνάλογον πρὸς τὰς παλαιότητας τῆς φύσεως, πρὸς τὴν εἰσὶν ἐκρίνοντα πού μ.ε. περιβάλλει, ἀκόμη καὶ πρὸς τὴν ἰθὺσαν ζωὴν καὶ τὰς ἀσφαλεῖς διατηρεῖται πάντοτε ἐκεῖ ὅπου ὁ Ἑλληνισμὸς εἶναι μετατρέπεται εἰς κακοποιότητα. Ἔχει ἀκόμη εἷς σκοπὸν νὰ κατασκευάσῃ τὰ φύσιν εἰσὶν τοῦ μεταλλασμοῦ τὰ ὑποῖα μ.ε. ὅλην τὴν ἀφελὴ ἀνυποδυσίαν τῆς περιουσίας τῆς ἀλυστῆς (ἐλληνικῆς) τέχνης ἐστῆσαν οἱ μιμηταὶ σήμερον προσπαθεῖν τὴν καμινωτῆτα νὰ ζήσουν ζωὴν νεκρὴν τὴν ὑποῖα ἐξέλιπον ἐνὶ ὁρίῳ, καὶ ἐκ τῆς ἐποῆς καὶ καὶ κεύουσιν τὸν ἄκακον ἐγώσμον τοῦ Ἑλλήνου. Αἱ Φύσεις καὶ αἱ Παρεῖς σήμερον δὲν ἀποδίδονται μ.ε. τὰ ἐπιμελῶς γυμνασμένα μαρμαρα, ζῆτον ζωὴν εἰς φῶς σουσαν ἀπὸ γονιμότητα καὶ κάλλος. Ἡ τέχνη εἰς ἐργασίαν αἰσθητικῆς μ.ε. τὴν μίμησιν τῶν τεχνουργιῶν τῶν ἐπιμελῶς μιμητικῶν ἐργῶν, θύει τὴν φύσιν διδάσκαλον ὑπέρου ἢ ὑποῖα πάντοτε ἔχει εἷς ὅσον εἰς τὴν εἰσὶν τοῦ μυστηρίου τῆς. Ἡ Φύσις εἰν καλὰ καὶ, οὐτε ἀπὸ τῆς, ἀλλ' ὑπάρχει εἰσὶν τοῦ.

Οὕτω καὶ ἡ τέχνη ἐργασίαν τὴν φύσιν μ.ε. τὰ φυσικὰ καὶ τὰ τεχνικὰ πρὶν κατ' ἀκολουθίαν νὰ μ.ε. εἰς ἐργασίαν, ἀλλ' εἰς τὴν, ὅπου πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν ζωὴν. Εἰς ὅσον μ.ε. καὶ τῶν ἀθροισμάτων ἐργῶν τῶν ἐξελίξιν καὶ οὗτος εἶναι ἡ αἰσθητικὴ. Ἡ αἰσθητικὴ γινεῖ τὸ καλλιτέχνη καὶ τὸτε τὴν κριτικὴν. Ἡ κριτικὴ εἰν προσπαθεῖν, ἐπὶ τῆς, εἰς τὴν περὶ τῆς ἐποῆς, καὶ βλέπω παρκοιθητικὰ, ἐργασίαν; σιτηζομένη; εἰς τὰς γυναικας πρὸς τῶν αἰσθητικῶν καὶ ἀνεκρινόμενα; εἰς ἐργα σὺγχρονά τὰ ἐπὶ τῆς ἐποῆς, ἐργα εἰς τὴν ἐξελίξιν αἰσθητικῆς κριτικῆς. Ἡ κριτικὴ ὁρίεται νὰ εἰν αἰσθητικὴ ἐργασίαν διὰ νὰ ἔχῃ κύρος, νόμον, αἰ αἰσθητικὴ ἀπλῶς ἐντυπώσιν; εἰς εἰς τὴν ἰσχυρῆς ὁδὸς πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ἡ πλάτη εἰν ἀθροιστικὴ ἀντιμετώπιση, καὶ τὰ θύματα νὰ μ.ε. ὅτι εἰν εἰς τὴν.

Ἡ τέχνη ἀναπτύσσεται εἰς εἰσὶν τοῦ καὶ τὸτε εἰν καὶ ζητεῖται ἐν αὐτῇ τὸ συγκριτικὸν ποιεῖν ὅπου μαρτυρεῖ τὸν βαθμὸν τῆς τῆς εἰσὶν τοῦ αἰσθητικῆς καὶ τὴν εἰσὶν τοῦ καλλιτέχνη τῶν πρὸς τὴν.

Ἡ τέχνη εἶναι γλῶσσα ἢ; τὸ ἀλλοθῆτον ἀποτελεῖται ἢ εἰσὶν καὶ ἡ ἀμύλη ὅσο περισσότερον ὁ τεχνίτης γνωρίσει τὸ μυστήριον τῶν γυναικων, τόσο εἰς γλωσσώτερος καθίσταται. δὲν ἀποκλείει ὅμως τὸτε τὴν ἀπλότητα καὶ οὐκ εἰς διώκη π.ε. ἐχίφρονων καλλιτέχνη. Ἡ εἰσὶν τῆς τέχνης; εἰς τὰ μ.ε. πρὸς μεταβάλλεται εἰς φλυαρίαν ὡς βλέπομεν εἰς τὴν ἐργῶν τῆς σὺγχρονου Ἰταλίας. Ἡ τέχνη διὰ τοιούτων μέσων εἰς μ.ε. σκοπὸν ἔχει, καὶ οὕτως εἶναι τὸ ὁραῖον, ἀλλ' ὁραῖον οὐχὶ παρακλεισμένον, κακοποιὸν καὶ κατὰ συνθήκην. Ἀλλ' ὁ

γνωστον, ἀτερμάτιστον καὶ αἰώνιον, διδάσκει ἴσως τὴν ἠθικὴν ἀλλ' ἐμμέσως δὲν τὴν ἐπιδίδωκει, εἶνε ἑλευθερὰ ὥς εἶνε ἑλευθερὰ καὶ τὰ διανοήματα τῆς φαντασίας· ἀδιάφορον ἂν ὁ ἐξ ὑπολογισμῶν σκεπτικισμὸς; τῆς σήμερον παρενέβαλλε τὸ φάσμα του κατὰστρέψας τὰ εὐγενῆ σχήματα· τοῦτο ἀκριβῶς εἶνε ἡ πλάνη, ἡ πτώσις, ἡ πικραμένη. Σήμερον οἱ πλείστοι τῶν καλλιτεχνῶν περιβάλλονται τὴν τήβενον ἠθικοφιλosophου, δογματίζοντες ὥς ἄλλοι Nietzsche, καὶ ἀπεργάζονται ἀσυνάρτητα ἔργα δι' ὧν νομίζουσιν ὅτι θὰ μεταβάλλουν τὴν ἀνθρωπότητα εἰς ἐπίγειον παράδεισον! Πῶς; τότε δὲν ἐπρόλαβεν ἡ ἀκμὴ τῆς τέχνης; ἐν Ἑλλάδι τὴν κατὰπτωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐν Ἰταλίᾳ τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, καὶ ἡ ἀναγέννησις τὴν ἀποσύνησιν τῆς;

Ἐπὶ ἓνα ὁλόκληρον αἰῶνα ἐδοκιμασμεν τοὺς λήρους τῶν πικτοειδῶν τερθρευολόγων τῆς μυθιστορικῆς καλλουμένης φιλολογίας; δὲν νομίζετε δὲ ὅτι ὁ ἐκνευρισμὸς αὐτὸς τῶν ψευδοκρίσεων ὅστις διέπει τὸν σημερινὸν ἄνθρωπον εἶνε ἀποκύημα τῆς ἀναγνώσεως τῶν πολυτελεῶν μυθιστορημάτων τῆς νέας σχολῆς;

Νομίζετε ποτὲ ὅτι οἱ ὄγκοι αὐτοὶ τῶν 500 καὶ 1000 σελίδων τοὺς ὁποίους φοβοῦμαι καὶ ν' ἀντίσω καὶ οἷτινες καλοῦνται τερπνὰ μυθιστορήματα δὲν ἐπενήργησαν εἰς τὴν διαστρέβλωσιν τοῦ ἠθικοῦ ἀνθρώπου τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης; δὲν ἀπερρόφησαν τὴν πνευματικὴν καὶ αἰσθητικὴν ζωὴν τοῦ ἀτόμου καὶ δὲν ἐπέθηκαν τὸ βραδυσώτερον στίγμα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινότητα; Ἐὰν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα εἶδον τὸ φῶς οἱ ἄθλιοι τοῦ Βικτωρίας Οὐγκώ, τὸ κοινοτικὸν αὐτὸ Εὐαγγέλιον, ἡ λογοκρισία ὅμως ἀρῆκεν ἑλευθερὸν τὸ σταδίου εἰς παντὶ ἀγρίῳ λογοκόπον. Ἡ νέα αἰσθητικὴ μηχανὴ ἐτίθη εἰς ἐνέργειαν, ἀλλ' εἶδμεν ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κακῆς ἐν παντί κατασκευῆς τῆς. Ἡ νέα γενεὰ ὥς ἐκ τῆς ἀτροφικῆς ταύτης ζωώσεως τοῦ πνεύματος δὲν δύναται νὰ φέρῃ τὸ βάρος τῆς ζωῆς; πλέον καὶ θυμὸς παρκαταίει παντοῦ ὅπου ὑπάρχουν νεκρωτικοὶ τῶν αἰσθητικῶν ἄνθρωποι. Οἱ ὁπαδοὶ τῆς νέας ταύτης σχολῆς πιστεύουσιν ὅτι κηρύττουν διὰ τῆς τέχνης των τὴν ἀλήθειαν, παρανοοῦντες τοὺς νόμους τῆς φύσεως ἥτις κηρύσσει μυριοστόμῳ; ὅτι ἀπόλυτος ἀλήθεια δὲν ὑπάρχει καὶ ἰδίως εἰς τὰ ἀνθρώπινα.

Ἡ κατάστασις αὕτη τῶν πραγμάτων καὶ τῶν φαινομένων ἐν συγκρίσει μὲ τὴν γένεσιν τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν ἐν Ἑλλάδι, καὶ τῆς ἐν γένει ἐξελίξεως τῆς ἀκμῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, καιρὸς εἶναι ἵνα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ νῦν ὑποφώσκοντος αἰῶνος συζητηθῇ ἐμβριθῶς ὑπὸ τῶν κατηγμένων ἀπαντὰ τὰ στοιχεῖα τῆς τε αἰσθητικῆς καὶ πνευματικῆς ἀντιλήψεως. Δὲν ἀπιυθύνεται εἰς τοὺς μοιρολάτρους, καὶ εἰς τοὺς ἐκ συστήματος ἀντιλογούντας εἰς πᾶσαν ἐρευναν πρὸς κατὰκτησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐκείνου πνεύματος τὸ ὑπεῖν, πιστεύομεν, πολὺ ὀλίγον γνωρίζμεν ἡμεῖς οἱ

νεώτεροι Ἕλληνες. Οὐτε παραδέχομαι τὰς ἐσφαλμένας ἐξέτις νεωτέρων τιῶν
 φρενιάτρων οἵτινες προσπαθοῦν ν' ἀποδείξωσι τὸν ἐκφυλισμὸν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ
 Λατινικῆς φυλῆς, ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἡ παλαιὰ ἀνθρωπότης ἐγέγραπεν ἔξῃ ἀρετὰ ὥστε
 νὰ μὴ δύναται οὔτε νὰ ἐργασθῇ οὔτε νὰ μεγαλειουργήσῃ. Αἱ θεωρίαι αὗται αἰτίαι
 τόσον ἀπαισιῶς ἡγοῦσιν εἰς πᾶσαν εὐγενῆ καρδίαν ὅτι δύναται ἢ νὰ προκαλέσῃ
 τὴν θυμηδίαν παντός γνωρίζοντος τὴν σημερινὴν κατὰστασιν τῶν λαῶν τῶν ἐν
 κόσμῳ. Ὅπου ἐξαντλεῖ τὸ πνεῦμα τὰς δυνάμεις τοῦ πρὸς τὰς πολυσυνθετοὺς ἐπι-
 στήμας ἀδύνατον εἶναι νὰ διατηρηθῇ ἡ δύναμις τοῦ σώματος, ὁ κῆρυκος τῆς νεότητος
 Ἀφρικῆς καὶ τὰ εὐσταλῆ σώματα πάντων τῶν ἀγίων λαῶν τοῦ κόσμου εἰς ἐν-
 νανταὶ νὰ ὑπερασπισθῶσι μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας μεθ' ἧς ὑποτάσσῃ τούτου, ὁ πνευ-
 ματικὸς πόλεμος τῆς ἐκφυλισμένης Λατινικῆς φυλῆς. Ἡ μέθοδος αὕτη τῶν φιλοσοφούν-
 των φρενιάτρων μὴ δυναμένη νὰ διαγνώσῃ ὑπὸ τὰ ἐρεῖπια τῶν σκίψεων τὸν αἰσθη-
 τικὸν ἀνθρώπον, ἀφίσταται εἰς τὰ παραληρήματα τοῦ φόβου ἐν συνπαύεσθαι ἢ μετὰ
 παραφρόνων συχὴν διαδίδωσις. Ὁ αἰσθητικὸς ὅμως ἐξετάζων πάντα τὰ ἀναγόμενα
 εἰς τὸν βίον τῶν συγχρόνων κοινωνιῶν, παρατηρεῖ ὅτι οἱ λαοὶ ἀκριβῶς οἵτινες στε-
 ροῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἰσθητικῆς ζωῆς ἀκούμενοι μὲ τὴν ψυχράν τῆς ἐπι-
 στήμης, χειραφέτησιν, εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες ἀνέκουν μᾶλλον εἰς τὰς κίσεις. Οἱ
 Γερμανοὶ ἰδίως μετὰ τὰς ὑψηλὰς φιλοσοφικὰς θεωρίας τῶν τελευταίων ἐτῶν ἐν τῇ
 νεφελώδει χώρᾳ τῶν συνεσκότισαν ἐπὶ μᾶλλον τὸν ὁρίζοντα τῆς φύσεως, καὶ ἀνή-
 γαγον εἰς καθαράν ἐπιστήμην ὅτι ἐπὶ τόσους αἰῶνας περήγαγεν ἡ καρδία. Ζῶντες
 ὑπὸ ἀτμόσφαιραν ὅλως διάφορον τῆς ἡμετέρας καὶ περιστοιχοῦμενοι πανταχοῦ ὅτι
 μὲν ἀπὸ τὰς μονοτόνους γραμμὰς τῶν ἀπείρων ἐλατῶν, ὅτι δὲ ἀπὸ τῶν ἄχρον
 τῆς χιόνας περιβολῆν, ἀδυνατοῦν νὰ συλλάβουν τὴν ἀρμονικὴν ἐξέλιξιν τῶν γραμ-
 μῶν καὶ τῶν χρωμάτων. Ἡ φύσις οἶνεσι ἀντιστρατευομένη πρὸς τὰς εὐλαρινεῖς
 προσπαθείας τῶν τοῦ; ὠδήγησεν εἰς τὴν εὐρεσιν τῶν καταλλήλων ἤχων ἵνα ἐκφρά-
 σωσι τὴν οὐδύνην, τὴν χαρὰν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως διὰ τῆς Μουσικῆς τοῦ
 μεγάλου Γερμανικοῦ Περνασσού. Ὅ, τι κατορθώσαν διὰ τὸν βολὴν τῆς Ἀγγλικῆς
 τέχνης ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ Ράσκιν μετὰ τοῦ Μορις καὶ τοῦ Burne Jones εἰς διαστήμα
 ὀλίγων ἐτῶν, δὲν ἡδυνήθη ἐν Γερμανίᾳ νὰ κατορθώσῃ οὐδ' αὐτὴ ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ
 Ἐλβετοῦ Ἀρνόλδου Μπέκλιν τὸν ὅποιον οἱ γερμανοὶ προτάσσουσιν ὡς ἀρχηγόν τῆς
 σχολῆς των, ἃν καὶ γνωστὸν ὅτι ὁ Μπέκλιν ἔζη τὸ πλεῖστον ἐν Ἰταλίᾳ μὴ ἔχων
 προδρόμους ἐν Γερμανίᾳ ἀλλὰ μιμητὰς. Ἐκ τούτου δὲ ἐξηγῆται διὰ τί καὶ ἡ γνη-
 σίως Ἑλληνικὴ τέχνη τοῦ ἡμετέρου Γούζη δὲν ἦτο καταληπτὴ εἰς τὸ μεγάλο δημό-
 σιον. Αἱ προσπαθεῖσαι ἐνίων αἰσθητικῶν καὶ φιλοσόφων εἰσι ὁ Schiller ὁ Winkel-
 mann ὁ Lessing, κλπ. δὲν ἡδυνήθησαν ν' ἀποτρέψωσι τὴν ἀρθεμένην φορὰν τῆς τέ-
 χνης, καὶ μετὰ ἀγόνους προσπαθείας ἐνὸς αἰῶνος, ἡ Γερμανικὴ Σχολὴ βαίνει πρὸς
 ὁδὸν μὴδὲν χαρὰκτῆρα σταθερὸν διαγράψασα εἰς τὴν παγκόσμιον τῆς τέχνης
 ἱστορίαν.

Ἡ αίρετική αὕτη ζωὴ ἥτις καταστρέφει τὴν ιδιότητα τῶν ἀτόμων ἀπέναντι τῆς φύσεως ὅπως δημιουργήσῃ ἔθνη, ὑποτάσσεται μοιραῶς εἰς τὴν πνευματικὴν χειραφέτησιν τοῦ παλαιοῦ κόσμου τοῦ ἐργασθέντος ἐπὶ τόσους αἰῶνας πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐπιδρωντος θαυμασίως καὶ ἐπὶ τῶν λαῶν τούτων οὓς θὰ καθυποτάξῃ εἰς τὸ αἶσθημα μέχρῃς ὅτου ὁ νομιζόμενος εὖτος ἐκφυλισμὸς μετατραπῇ εἰς κοινωνικὴν ἐπιστήμην.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΡΙΓΥΡΩ ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ

ὑπὸ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

Αἱ φιλολογικαὶ ἐπετηρίδες, ὅπως καὶ καθὼς εἶδος ἐστῆς τιμητικῆς διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος, ὡς ἔκφρασις μιᾶς αὐθορμήτου ἀναγνωρίσεως, ἐνός πανηγυρισμοῦ ψυχικοῦ, ἀπερρέοντος ἀπὸ τὴν βαθυτέραν συνείδησιν τῶν πνευματικῶν φαινομένων, δὲν εἶνε κατὰ τι συνειθισμένον μεταξὺ μας. Καὶ εἶνε φυσικόν ὅ,τι ἔγινε καὶ ὅτι γίνεται ἕως τῶρα νὰ ἔχῃ κατὰ τι τὸ προσποιημένον καὶ τυπικόν καὶ ἀνειλικρινές, κατὰ τι τεχνητὸν ὅπως διόλου καὶ μιμητικόν, εἰς τόπον ὅπου δὲν ἔχει διαμορφωθεῖ ἀκόμη κάποια γενικωτέρα καλλιτεχνικὴ συνείδησις καὶ ὅπου οἱ ἄνθρωποι τῆς σκέψεως καὶ τοῦ αἰσθήματος, ζοῦν ἔξω ἀπὸ τὴν κοινὴν καὶ τρέχουσιν ζωὴν, ξένοι πρὸς τὸ κοινόν, ἄγνωστοι, παργνωρισμένοι, συγκεχυμένοι, ζῶντες ὡς μέσα εἰς νεφέλωμα. Δι' αὐτὸ τὰ ὀνόματα τὰ γνωστότερα, τὰ μᾶλλον κυκλοφοροῦντα εἰς τὴν καθημερινὴν χρῆσιν, τὰ μᾶλλον ἀκουόμενα, δὲν εἶνε ἐκεῖνα τὰ ὅποια θὰ δεσμεύσῃ μίαν ἡμέραν ἢ ἱστορίαν τῆς πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς κινήσεως τοῦ τόπου, ἀλλ' ὅσα ἐστηρίχθησαν περισσότερον εἰς ἓνα φρόντο ἐξαρτικόν, δημιουργηθῆν ἀπὸ στοιχεῖα ἄσχετὰ καὶ ἀσύμφυλα, στοιχεῖα κοινωνικῆς ἢ πολιτικῆς λάμπσεως, στοιχεῖα ρεκλάμας συνήθους καὶ τετρημμένης, στοιχεῖα περιστάσεων παροδικῶν, ἐπιτυχιῶν ἐφημέρων, ἐν γένει τῶν γενικῶν ἐκείνων καὶ ὁμοιομόρφων στοιχείων, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ εἴμπορεῖ νὰ ἀναδείξῃ ἀδιαφόρως ἓνα πολιτικόν ἢ ἓνα ἐπιστήμενα ἢ ἓνα καλλιτέχνην ἢ ἓνα κοινωνικὸν ἄνθρωπον. Μὲ τὴν σύγχυσιν αὐτὴν πολὺ ὀλίγοι εἴμποροῦν ἀκόμη νὰ διαβλέπουν καὶ νὰ διακρίνουν καθαρὰ εἰς ὅλας τὰς φάσεις τῆς νεοελληνικῆς ζωῆς. Δὲν εἶνε δὲ παράξενον ἐὰν ὁ κ. Παλαμᾶς, ἀπὸ κάποιαν ὁμοιότητα τοῦ ὀνόματος—συγχέεται διαρκῶς καὶ ἀπὸ τοῦ; πλέεν ἀνεπτυγμένους μὲ τὸν κ. Πόλέμην, ἐὰν ὁ κ. Παπαδιαμάντης εἶνε ὀλιγώτερον γνωστός ἀπὸ τὸν τελευταῖον χρονογράφον τῶν ἐφημερίδων, ἐὰν δὲν γνωρίζῃ κανεὶς ἂν ὑπῆρξε ποτὲ Μητσάκης, ἐὰν ποιηταὶ τῆς σημασίας τοῦ κ. Γρυπάρη καὶ τοῦ κ. Πορφύρα δὲν γνωρίζονται οὔτε κατ' ὄνομα ἀπὸ τοῦς περισσότερους Ἑλλήνας, ἐὰν, ἐὰν. . . Δὲν εἶνε